

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію *Тарасової Ірини Олександрівни*
«Формування готовності психологів до корекційно-відновлювальної роботи з постраждалими від військової агресії»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки (галузь знань 01 Освіта/Педагогіка)

Актуальність теми дослідження незаперечна, оскільки масштабні виклики, які постали перед українським суспільством в умовах повномасштабної війни потребують негайної реакції. Як слушно зазначає авторка, масова психотравматизація населення та зростання поширеності ПТСР вимагають не просто збільшення кількості психологів, а якісно нового рівня їхньої підготовки.

Важливим аспектом актуальності є акцент саме на корекційно-відновлювальній роботі, яка виходить за межі стандартного консультування і вимагає специфічних навичок роботи з бойовою травмою, травмою втрати та кризовими станами. Дисертантка досить впевнено ідентифікує прогалину в існуючій системі вищої освіти, де стандартні програми не завжди встигають за динамікою воєнних викликів, що робить розроблену нею освітню програму та методику формування готовності *критично необхідними* для практики.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій. Наукові положення та висновки дисертації характеризуються високим ступенем достовірності, що забезпечується:

Потужною методологічною базою, де авторка спирається на системний, компетентнісний, діяльнісний та психотравматологічний підходи, що дало змогу розробити їй цілісну авторську структуру готовності, яка логічно поєднує фундаментальні (мотиваційно-ціннісний, когнітивний) та професійно-прикладні (операційно-діяльнісний, особистісний, емоційно-регулятивний) компоненти.

Репрезентативністю емпіричного дослідження, здобувачкою був проведений психолого-педагогічний експеримент, що містить констатувальний, формувальний та контрольний етапи, дозволив не лише діагностувати наявний стан проблеми, але й довести ефективність запропонованих умов.

Використанням валідного діагностичного інструментарію, авторка застосувала стандартизовані методики (зокрема, методика Н. Холла для емоційного інтелекту) у поєднанні з методами математичної статистики, що забезпечило об'єктивність отриманих даних. Кореляційний аналіз чітко

продемонстрував системоутворюючу роль внутрішньої мотивації та її зв'язок з емоційною регуляцією.

Структура та зміст дисертації, її завершеність. Дисертація має класичну структуру, що складається із анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Зокрема у *першому розділі* дисертації здійснено глибокий теоретичний аналіз феномену професійної готовності, розкрито специфіку корекційно-відновлювальної роботи в умовах війни та обґрунтовано методологічні засади дослідження.

Другий розділ присвячено емпіричному дослідженню стану готовності майбутніх психологів. Особливо цінним є виявлення кореляційних плеяд, які довели, що страх і зовнішня негативна мотивація блокують професійні компетентності.

У *третьому розділі* описується зміст та впровадження розробленої програми формування готовності, яка містить системну теоретичну підготовку, спеціальні тренінги (супервізії, розвиток резильєнтності) та інтерактивні методи.

Робота є логічно завершеним науковим дослідженням, де поставлена мета досягнута, а завдання виконані в повному обсязі.

Значущість отриманих результатів для науки і практики полягає у тому, що вперше на дисертаційному рівні розроблено та експериментально перевірено систему психолого-педагогічних умов формування готовності психологів саме до роботи з постраждалими від військової агресії. Авторка уточнила зміст поняття «готовність» у контексті воєнної травматизації та визначила психологічні механізми її формування.

Практичне значення роботи полягає у тому, що результати дослідження втілено у конкретний продукт — освітню програму та методичні рекомендації, які вже впроваджено в освітній процес декількох ЗВО, зокрема УДУ імені Михайла Драгоманова; діяльність громадських організацій, таких як ГО «Терапія перемоги» та ГО «Міжнародний альянс готовності HR»; на курсах підвищення кваліфікації психологів, все вищезазначене свідчить про універсальність розробленої моделі.

Отримані результати є обґрунтованими та достовірними. Робота виконана на високому методичному рівні, містить наукову новизну та має чітко виражену практичну спрямованість.

